

Kinderopvang Nijmegen-Noord

"Fijnhuis"

PEDAGOGISCH WERKPLAN

Kinderopvang "Fijnhuis" 2026

Oppassen is iets wat opa's en oma's doen, maar bij Fijnhuis wordt bewust gebouwd aan de toekomst van ieder kind dat binnenkomt.

Fijnhuis is een plek waar kinderen zich fijn voelen.

Inhoudsopgave

Algemene informatie.....	6
1. Inleiding.....	6
2. Mijn opvang.....	7
3. Mijn werkwijze	7
3.1 Dagritme.....	7
Dagindeling	7
3.2 Wenbeleid	8
3.3 Samenwerking met ouders	9
Dagelijkse overdracht.....	9
Digitale communicatie	10
Afstemming en samenwerking.....	10
Gesprekken en evaluaties	10
Vertrouwelijkheid en professionaliteit	10
4. Spel en spelmateriaal	10
4.1 Activiteiten per leeftijdsgroep	11
4.2 Spelmateriaal binnen Fijnhuis	12
Cognitieve ontwikkeling en leerspel	12
Zintuiglijk en sensorisch spel.....	13
Motorische ontwikkeling.....	13
Creatief en fantasierijk spel	14
Sociale vaardigheden en interactie	14
4.3 (Thematische) uitstapjes.....	15
4.4 Feesten en rituelen	15
Betekenisvolle momenten binnen Fijnhuis	15
Feestdagen en jaarlijkse momenten.....	15
Wat we stimuleren met feesten en rituelen.....	16
De waarde van rituelen binnen Fijnhuis	16

5.	De binnen- en buitenruimte	17
5.1	Binnenruimte	17
5.2	Buitenruimte	18
6.	Pedagogische visie	18
7.	Doelstelling.....	19
8.	Visie op opvoeding.....	20
	Aanleg van het kind	20
	De omgeving van het kind	20
	De wisselwerking tussen aanleg en omgeving.....	20
	Onze rol in de opvoeding	20
	Een klimaat van veiligheid en geborgenheid.....	20
9.	Voorbeeldfunctie.....	21
	Onze rol als voorbeeld.....	21
	Afspraken met kinderen en ouders.....	21
	Pedagogische begeleiding	21
10.	De 4 pedagogische basisdoelen van Riksen-Walraven	22
10.1	Emotionele veiligheid.....	22
10.2	Ontwikkeling van persoonlijke competenties	24
10.2.1	Zelfstandigheid en zelfredzaamheid	25
10.2.2	Zelfvertrouwen en Talenterkenning.....	28
10.2.3	Emotionele ontwikkeling.....	31
	Wat gebeurt er in de emotionele ontwikkeling van 0–4 jaar?	31
	Begeleiding.....	32
	Hoe stimuleren wij dit?	32
10.2.4	Veerkracht en Flexibiliteit	33
	Wat is veerkracht bij jonge kinderen?	33
	Wat is flexibiliteit?	33
	Ontwikkeling per leeftijdsfase.....	33
	Pedagogische strategieën:.....	34
	Rol van de pedagogisch medewerker:	34

10.2.5 Cognitieve, Motorische, Taal- en Creatieve Ontwikkeling	34
Wat is cognitieve ontwikkeling?	35
Wat is motorische ontwikkeling?.....	35
Ontwikkeling per leeftijdsfase.....	35
Rijke beweegomgeving	36
Spelenderwijs stimuleren.....	36
Observeren en volgen.....	36
Ouders betrekken	36
Waarom begeleiding belangrijk is.....	36
Richtlijnen voor bewegen (0–4 jaar).....	36
Taalontwikkeling	37
Wat betekent taalontwikkeling bij jonge kinderen?.....	37
Wat doen wij?	37
Ontwikkeling per leeftijd	37
Creatieve ontwikkeling	38
Wat betekent creatieve ontwikkeling bij 0–4 jaar?	38
Hoe begeleiden we creatieve ontwikkeling?	38
Wat levert dit op voor kinderen?.....	38
Pedagogische strategieën:.....	38
Rol van de pedagogisch medewerker:	39
10.3 Ontwikkeling van sociale competenties	39
Doel van sociale competentieontwikkeling	39
Hoe begeleiden we de ontwikkeling van sociale competenties.....	39
Ontwikkeling per leeftijdsfase.....	40
Pedagogische strategieën.....	40
Activiteiten die sociale competenties versterken	41
Begeleiding bij conflicten	41
Ouders betrekken	41
Observatie en evaluatie	41

	Hoe stimuleren wij dit	41
	Rol van de pedagogisch medewerker:	41
10.4	Overdracht van normen en waarden	41
	Wat zijn normen en waarden bij Fijnhuis?	41
	Hoe begeleiden we de overdracht van normen en waarden	42
	Ontwikkeling per leeftijdsfase	42
	Pedagogische strategieën	43
	We betrekken de ouders door:	44
	Observatie en reflectie:	44
11.	Veiligheid en gezondheid	44
	Visie op veiligheid en gezondheid	44
	EHBO en deskundigheid	44
	GGD-inspectie	44
	Risico-inventarisatie (Gastouderland)	44
	Dagelijkse veiligheids- en hygiënemaatregelen	45
	Veilig slapen	45
	Gezondheid en protocollen	45
	Doel van het beleid	46
12.	Protocollen en de Meldcode	46
	Hygiëneprotocol	46
	Slaapbeleid volgens richtlijnen	46
	Gezonde voeding	46
	Dagelijks buitenspelen	46
	Ongevallenregistratie	46
	Medicijnverstrekking	46
	Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	47
	Veilige inrichting van de ruimte	47
	Toestemmingsformulier vervoer	47
	Overige protocollen	47
13.	Werken met stagiaires (ROC Nijmegen niveau 3 en 4)	47

	Visie op het begeleiden van stagiaires	47
	Rollen en verantwoordelijkheden	47
	Begeleiding en reflectie	48
	Doel van het werken met stagiaires	48
14.	Evaluatie en Kwaliteitsbewaking	48
	Jaarlijkse Risico-Inventarisatie en -Evaluatie	48
	Jaarlijkse evaluatie van het pedagogisch werkplan	48
	Jaarlijks voortgangsgesprek met Gastouderland	48
	Reflectie door de pedagogisch medewerker	49
	Feedback van ouders	49
	Verwerken van verbeterpunten	49
15.	En tot slot	49
	Professionele kwalificaties en registraties	49
	Deskundigheid en scholing.....	50
	Samenwerking en kwaliteit	50

Pedagogisch Werkplan- kinderopvang Fijnhuis

Kleinschalige kinderopvang – maximaal 5 kinderen (0–4 jaar)

Algemene informatie

- **Naam opvang:** Kinderopvang Fijnhuis
- **Locatie:** Annabellastraat 43, Nijmegen Noord
- **Openingstijden:** maandag, dinsdag en donderdag van 07:30 tot 18:00 uur
- **Doelgroep:** kinderen van 0–4 jaar
- **Groeps grootte:** maximaal 5 kinderen per dag
- **Bezetting:** 1 vaste pedagogisch medewerker per dag, 1 stagiair ROC Nijmegen
- **Vaste gezichten:** Per dag is er één vaste pedagogisch medewerker aanwezig, aangevuld met een stagiair van ROC Nijmegen. Door deze vaste bezetting en de kleine groep zien de kinderen altijd dezelfde gezichten, wat de continuïteit en hechting bevordert.

1. Inleiding

Dit pedagogisch werkplan is bedoeld voor ouders, stagiaires, gastouderbureaus, opleidingen en andere betrokken instanties die inzicht willen krijgen in de werkwijze van Kinderopvang Fijnhuis. In dit werkplan wordt de dagelijkse praktijk binnen Fijnhuis beschreven en wordt antwoord gegeven op de vraag hoe de pedagogische visie in de omgang met de kinderen wordt uitgevoerd. Ook is het werkplan een leidraad voor de stagiaires die bij Fijnhuis stage komen lopen.

Bij Fijnhuis gaat de rol van de pedagogisch medewerker verder dan enkel oppassen; er wordt actief gewerkt aan taalstimulering, sociale ontwikkeling, zelfstandigheid, emotionele veiligheid en spelbegeleiding. Oppassen is iets wat opa's en oma's doen, maar bij Fijnhuis wordt bewust gebouwd aan de toekomst van ieder kind dat binnenkomt.

Kinderopvang Fijnhuis wordt geleid door een zelfstandig ondernemende professional met een eigen kinderopvang. De opvang staat ingeschreven in het Landelijk Register Kinderopvang en voldoet aan alle wettelijke eisen. Het pedagogisch werkplan van Fijnhuis is deels gebaseerd op het pedagogisch beleidsplan van Gastouderland, het gastouderbureau waarmee wordt samengewerkt. (www.gastouderland.nl)

In de volgende hoofdstukken wordt het pedagogisch werkplan van Fijnhuis uitgebreid toegelicht. Hierin wordt uitgelegd hoe er gewerkt wordt, welke keuzes er worden gemaakt en hoe er wordt gezorgd voor een veilige, warme en ontwikkelingsgerichte omgeving voor kinderen van 0 tot 4 jaar.

2. Mijn opvang

Volgens de wettelijke richtlijnen mag ik maximaal zes kinderen tegelijkertijd opvangen. Dit aantal is inclusief eigen kinderen. Aangezien mijn eigen kind niet meer thuis woont, kan ik vijf opvangkinderen van 0 tot 5 jaar per dag tegelijk ontvangen.

Leeftijdsverdeling en aanvullende voorwaarden

Om te waarborgen dat ieder kind de juiste zorg, aandacht en begeleiding krijgt, gelden de volgende regels voor de leeftijdsverdeling:

- Maximaal 5 kinderen mogen jonger zijn dan 4 jaar.
- Maximaal 4 kinderen mogen jonger zijn dan 2 jaar.
- Maximaal 2 kinderen mogen jonger zijn dan 1 jaar.

3. Mijn werkwijze

3.1 Dagritme

Dagindeling

De dagindeling is flexibel en afgestemd op de behoeften van de kinderen, maar biedt wel structuur.

De dagindeling is visueel zichtbaar op de groep ook voor de kinderen, door de activiteiten kaarten die op volgorde hangen aan een koord. De kinderen kunnen de wasknijper zelf verhangen als we met de volgende activiteit beginnen.

Hier hangt ook de seizoenkaart, maandkaart en de dagkaart aan met de foto's van de kinderen die dan komen.

Globale dagindeling:

07:30–09:00: binnenkomst, vrij spel

Kinderen worden rustig ontvangen. Er is ruimte voor vrij spel, wennen en contactmomenten met ouders.

09:30: fruitmoment, liedjes, kring, boekjes voorlezen

We eten samen fruit, zingen liedjes en doen een korte kringactiviteit. Voorlezen is een vast onderdeel voor taalontwikkeling en gezamenlijke rust

10:30–11:15: buiten spelen/ activiteit/vrij spel.

We gaan dagelijks naar buiten, aangevuld met een activiteit passend bij het thema of de interesses van de kinderen. Binnen is er ruimte voor vrij spel of een begeleide activiteit.

11:30: lunch

We eten samen aan tafel in een rustige, uitnodigende sfeer.

12:30–14:30: slaap- en rustmoment

Kinderen die slapen, gaan naar bed; andere kinderen krijgen een rustmoment met rustige activiteiten zoals boekjes kijken of luisteren naar zachte muziek.

15:00: tussendoortje

Een gezamenlijk eetmoment waarin we de dag, het slapen of het thema waarmee we bezig zijn kort met elkaar doornemen.

15:30–17:00: vrij spel, creatieve activiteiten, buiten spelen

Afhankelijk van het weer en de behoefte van de kinderen bieden we vrij spel, creatieve activiteiten of gaan we opnieuw naar buiten.

17:30–18:00: ophalen

Een rustig moment waarin kinderen worden opgehaald en we ouders kort informeren over de dag.

3.2 Wenbeleid

In dit hoofdstuk wordt het wenbeleid van Fijnhuis beschreven. Het wenbeleid heeft als doel een veilige en geleidelijke overgang te creëren voor kinderen die starten in de opvang. Het beleid richt zich op voorbereiding, opbouw en samenwerking tussen ouders en pedagogisch medewerkers. Open communicatie en wederzijds vertrouwen vormen hierbij de basis.

Vorbereiding op de wenperiode

Voorafgaand aan de wenperiode vinden meerdere contactmomenten plaats tussen ouders en Fijnhuis. Hierbij worden verwachtingen besproken, de opvangruimte bekeken en zowel een intake- als koppelingsgesprek (waarbij ook Gastouderland aanwezig is) gevoerd. Ouders worden geadviseerd hun kind thuis voor te bereiden door te oefenen met zelfstandig spelen, drinken uit een fles en wennen aan omgevingsgeluiden. Ook wordt geadviseerd het kind te laten wennen aan slapen in een eigen bedje. Het wenbeleid wordt altijd in goed overleg met de ouders vormgegeven, zodat het afgestemd is op de behoeften van het kind.

Start van de wenperiode

De eerste wenmomenten verlopen zorgvuldig en stapsgewijs. Ouders blijven in het begin iets langer aanwezig op de groep en nemen deel aan een verzorgingsmoment. De aanwezigheid wordt geleidelijk verminderd zodra het kind zich veilig voelt. Pedagogisch medewerkers observeren het kind nauwkeurig en stemmen af op het ritme en de behoeften van het kind.

Afscheid en routines

Korte, voorspelbare afscheidsrituelen bieden kinderen houvast. Ouders nemen positief en kort afscheid en blijven bereikbaar. Langdurige emotionele momenten worden vermeden om het wenproces niet te verstoren.

3.3 Samenwerking met ouders

De samenwerking met ouders vormt een essentieel onderdeel van de pedagogische visie van Fijnhuis. In onze kleinschalige, huiselijke opvang staan korte lijntjes, persoonlijk contact en wederzijds vertrouwen centraal. Ouders zijn de belangrijkste opvoeders in het leven van hun kind; wij sluiten aan bij hun rol en werken samen om het welzijn en de ontwikkeling van het kind te ondersteunen. Door open communicatie, betrokkenheid en afstemming ontstaat een veilige basis waarin kinderen zich gezien, gehoord en gesteund voelen.

Dagelijkse overdracht

Bij het brengen en halen nemen we bewust de tijd voor een warme, persoonlijke overdracht. Ouders kunnen vertellen hoe het thuis is gegaan, of er bijzonderheden zijn en hoe het kind zich voelt. Aan het einde van de dag delen wij hoe het kind heeft gespeeld, gegeten, geslapen en welke momenten opvielen. Deze korte, waardevolle contactmomenten zorgen voor continuïteit tussen thuis en opvang en geven kinderen een gevoel van veiligheid en herkenning.

Digitale communicatie

Naast de persoonlijke overdracht houden we ouders gedurende de dag op de hoogte via een groeps- of dagapp. We delen foto's, korte berichtjes en kleine inkijkjes in het spel en de beleving van het kind. Dit versterkt de betrokkenheid van ouders en maakt de dag transparant en vertrouwd. We gaan zorgvuldig om met privacy en delen alleen foto's van kinderen waarvoor toestemming is gegeven.

Afstemming en samenwerking

We vinden het belangrijk dat ouders zich gehoord en gezien voelen. Daarom is er altijd ruimte voor vragen, zorgen of suggesties. We stemmen opvoedingsgewoonten en routines zoveel mogelijk op elkaar af, zodat het kind een consistente en voorspelbare omgeving ervaart. Bij bijzonderheden of veranderingen zoeken we samen naar wat het kind nodig heeft. Door deze open houding ontstaat een gelijkwaardige samenwerking waarin het kind centraal staat.

Gesprekken en evaluaties

Indien gewenst bieden we jaarlijks een ontwikkelingsgesprek aan. Hierin bespreken we de groei, ontwikkeling en behoeften van het kind. Ook tussentijdse gesprekken zijn altijd mogelijk. We kijken samen naar wat goed gaat, waar het kind plezier in heeft en waar eventueel extra ondersteuning gewenst is. Indien nodig kan er worden doorverwezen naar andere betrokken of deskundige instanties. We schakelen dan ook mijn consultant van gastouderland in. Deze gesprekken versterken de samenwerking en zorgen ervoor dat ouders actief betrokken blijven bij de ontwikkeling van hun kind.

Vertrouwelijkheid en professionaliteit

Alle informatie die ouders met ons delen, behandelen we zorgvuldig en vertrouwelijk (volgens de wet privacy en AVG). We communiceren op een respectvolle, professionele manier en houden rekening met de wensen, achtergrond en waarden van het gezin. Door deze zorgvuldige omgang ontstaat een veilige, open relatie waarin ouders zich gesteund voelen en kinderen optimaal kunnen groeien.

4. Spel en spelmateriaal

Een rijke, veilige en uitnodigende speelomgeving binnen Fijnhuis

Binnen Fijnhuis creëren we een warme, overzichtelijke en huiselijke speelomgeving waarin kinderen van 0–4 jaar zich vrij voelen om te ontdekken, te spelen en te groeien. Spel is voor jonge kinderen dé manier om de wereld te begrijpen. Daarom bieden we materialen en activiteiten aan die aansluiten bij hun ontwikkelingsfase, interesses en behoefte aan autonomie.

We kiezen bewust voor een combinatie van **open einde materialen, natuurlijke materialen, gestructureerd speelgoed** en **thematische activiteiten**. Onze grote inloopkast bevat een breed aanbod: *je kunt het niet bedenken of het is er wel*. Deze

materialen worden zowel binnen als buiten aangeboden en ondersteunen alle ontwikkelingsgebieden: cognitief, motorisch, sociaal-emotioneel, creatief en zintuiglijk.

Onze kleinschalige setting (maximaal vijf kinderen) maakt het mogelijk om spel nauwkeurig te volgen, aan te sluiten bij individuele behoeften en een veilige basis te bieden van waaruit kinderen durven te exploreren.

4.1 Activiteiten per leeftijdsgroep

Baby's (0–1 jaar)

Baby's ontdekken de wereld vooral via hun zintuigen en beweging. We bieden activiteiten die aansluiten bij hun behoefte aan nabijheid, rust en herhaling.

Voorbeelden van activiteiten:

- *Sensorische stimulatie*: kennismaken met verschillende texturen, geluiden, kleuren en materialen.
- *Motorische ontwikkeling*: spel dat rollen, kruipen, grijpen en reiken stimuleert.
- *Hechting en interactie*: liedjes zingen, knuffelmomenten, samen boekjes kijken en eenvoudige spelletjes zoals kiekeboe.

Peuters (1–3 jaar)

Peuters zijn nieuwsgierig, actief en leren door te imiteren en te experimenteren. We bieden activiteiten die hun taal, motoriek, creativiteit en sociale vaardigheden versterken.

Voorbeelden van activiteiten:

- *Creatieve expressie*: schilderen, kleien, knutselen en ontdekken van materialen.
- *Taalontwikkeling*: liedjes zingen (eerst met gebaren, later met woorden), voorlezen, benoemen van dagelijkse handelingen.
- *Bewegingsactiviteiten*: spelen met zacht speelgoed, klimmen en klauteren, dansmomenten en eenvoudige bewegingsspelletjes.
- *Eerste fantasiespel*: spelen met poppen, keukenspulletjes, verkleeddoeken en rollenspel.

Kleuters (3–4 jaar)

Kleuters spelen steeds meer samen, denken vooruit en kunnen langere tijd geconcentreerd bezig zijn. We bieden activiteiten die hun denkvermogen, sociale vaardigheden en creativiteit verder verdiepen.

Voorbeelden van activiteiten:

- *Sociale vaardigheden*: groepsspelletjes, rollenspel, samenbouwen en samenwerken.
- *Cognitieve activiteiten*: puzzels, sorteerspulletjes, eenvoudige experimenten en probleemoplossende opdrachten.
- *Creatieve activiteiten*: tekenen, schilderen, knippen, plakken en vrij creëren.
- *Buitenspel*: rennen, springen, ontdekken in de natuur en spel met natuurlijke materialen.

4.2 Spelmateriaal binnen Fijnhuis

Cognitieve ontwikkeling en leerspel

Materialen die uitnodigen tot puzzelen, sorteren en bouwen stimuleren het denkvermogen en de taalontwikkeling.

Voorbeelden:

- Zoek- en matchpuzzels
- Duplo
- Houten blokken en treinbanen
- Open einde materialen (loose parts)
- Boeken, kijkplaten en spelletjes zoals “*Wat zit er in de zak?*”

Dit ondersteunt:

- Probleemoplossend denken
- Logisch redeneren
- Herkennen van kleuren, vormen en patronen
- Uitbreiding van woordenschat

Zintuiglijk en sensorisch spel

Sensorisch spel prikkelt de zintuigen en nodigt uit tot ontdekken.

Voorbeelden:

- Lichttafel met zand of transparante materialen
- Waterbakken
- Klei, verf en andere kneedmaterialen
- Materialen met verschillende texturen en geluiden

Dit bevordert:

- Zintuiglijke waarneming
- Fijne motoriek
- Nieuwsgierigheid en exploratie

Motorische ontwikkeling

Grove motoriek:

- Ballen
- Duwkarren
- Klimmaterialen
- Hindernisbanen

Fijne motoriek:

- Klei en knutselmaterialen
- Potloden, krijt, verf
- Eenvoudige bouwsets

Beweging integreren we ook in spelvormen zoals kegelen, ballonspelletjes en hutten bouwen.

Creatief en fantasierijk spel

Voorbeelden:

- Verkleedkleden en doeken
- Houten schijfjes, steentjes, dennenappels
- Knutselmaterialen
- Muziekinstrumenten

Dit stimuleert:

- Doen-alsof spel
- Expressie van emoties
- Creëren van eigen verhalen
- Creatieve en probleemoplossende vaardigheden

Sociale vaardigheden en interactie

Materialen die samenspel stimuleren:

- Poppen en verzorgingsmaterialen
- Keukensets
- Samen te bouwen constructies
- Eenvoudige bordspelletjes

Dit ondersteunt:

- Delen en samenwerken
- Beurt nemen
- Communicatie
- Empathie

4.3 (Thematische) uitstapjes

Wanneer mogelijk gaan we met de kinderen op pad, vaak gekoppeld aan het thema dat op dat moment centraal staat. Hiervoor vragen we altijd toestemming, eventuele hulp en soms een kleine bijdrage.

Voorbeelden van uitstapjes:

- Bezoek aan de kinderboerderij
- Bezoek aan de brandweer
- Ritje met de bus
- Wandeling in het bos
- Samen boodschappen doen voor het bakken van een taart

Deze uitstapjes verrijken de beleving van het thema en bieden waardevolle leerervaringen in de echte wereld.

In hoofdstuk ... wordt uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van persoonlijke competenties. Daar beschrijven we hoe we kinderen ondersteunen in hun groei, welke methodes we inzetten en hoe activiteiten bijdragen aan hun zelfvertrouwen, zelfstandigheid en veerkracht.

4.4 Feesten en rituelen

Betekenisvolle momenten binnen Fijnhuis

Binnen Fijnhuis hechten we waarde aan rituelen en gezamenlijke momenten. Feesten en bijzondere dagen bieden kinderen structuur, herkenning en plezier. Ze versterken het groepsgevoel en geven kinderen de kans om samen te vieren, te creëren en nieuwe ervaringen op te doen. We vieren deze momenten altijd op een rustige, kleinschalige en kindvriendelijke manier, passend bij de leeftijd van 0 tot 4 jaar.

Feestdagen en jaarlijkse momenten

Nationale Voorleesdagen (januari) Een feest op zich. We besteden extra aandacht aan taal, voorlezen en het plezier van samen in een verhaal duiken.

Sinterklaas Dit feest vieren wij niet binnen Fijnhuis. Jonge kinderen ervaren in deze periode vaak al veel prikkels. Wij bieden rust, stabiliteit en voorspelbaarheid als tegenwicht voor de drukte buitenshuis.

Kerstmis We vieren Kerst zonder religieuze insteek. We maken het gezellig met lichtjes, muziek, samen eten en kleine creatieve activiteiten.

Moederdag en Vaderdag De kinderen maken een klein cadeautje, op een ontspannen manier en passend bij hun leeftijd.

Verjaardagen We vieren verjaardagen eenvoudig en warm, bijvoorbeeld met een verjaardagsmuts, een liedje en een klein ritueel dat past bij de groep.

Zomerfeest In de zomer organiseren we een feest voor ouders, broertjes, zusjes, stagiaires en de kinderen die op dat moment bij Fijnhuis zitten. Een vrolijk en verbindend moment voor iedereen die bij Fijnhuis hoort.

Wat we stimuleren met feesten en rituelen

Creativiteit en fantasie Bijvoorbeeld door het maken of versieren van een verjaardagsmuts, knutselactiviteiten of thematische voorbereidingen.

Sociale contacten Samen vieren, zingen en activiteiten doen versterken het groepsgevoel en de sociale ontwikkeling.

Taalontwikkeling Tijdens rituelen gebruiken we veel taal: liedjes zingen, praten over wat er gebeurt, wachten op een moment of handeling.

Cognitieve ontwikkeling Knutselen, versieren, samen eten of kleine taakjes uitvoeren stimuleren zowel motoriek als denkvermogen.

De waarde van rituelen binnen Fijnhuis

Rituelen geven kinderen houvast. Ze zorgen voor herkenning, veiligheid en plezier. Door feesten op een rustige, overzichtelijke en kindvriendelijke manier te vieren, helpen we kinderen om:

- Zich onderdeel te voelen van de groep
- Te genieten van gezamenlijke momenten
- Nieuwe ervaringen op te doen
- Hun emoties te uiten en te delen
- Betekenis te geven aan bijzondere dagen

Feesten en rituelen zijn daarmee een waardevolle aanvulling op het dagelijkse ritme binnen Fijnhuis.

5. De binnen- en buitenruimte

5.1 Binnenruimte

De binnenruimte van Kinderopvang Fijnhuis is een aangebouwde, zelfstandige groepsruimte met een eigen ingang via de tuin. Bij binnenkomst komen kinderen in een overdekte buitenruimte waar zij hun jas en schoenen zelfstandig kunnen uittrekken en opruimen. Hier is tevens ruimte om een kinderwagen of autostoeltje veilig te plaatsen. Dit zorgt voor rust, overzicht en structuur bij het brengen en halen.

De groepsruimte is volledig kindveilig ingericht. Er is vloerverwarming aanwezig, stopcontacten zijn beveiligd en het binnenklimaat wordt gereguleerd zodat een aangename en gezonde temperatuur gewaarborgd is. Screens voor de ramen beschermen tegen overmatige warmte en fel zonlicht.

De ruimte is huiselijk, overzichtelijk en ontwikkelingsgericht ingericht. De inrichting ondersteunt de vier pedagogische basisdoelen en stimuleert zelfstandigheid, spel en interactie. De groepsruimte bestaat uit een inloopkast met ontwikkelings- en spelmaterialen, meerdere speelhoeken zoals een keukentje, vertelafel en leeshoek, een bank voor rustmomenten en voorlezen, een tafel voor creatieve activiteiten en eetmomenten, een keuken voor het bereiden van maaltijden en een apart toilet.

De verschillende speelhoeken bieden kinderen de mogelijkheid om zowel samen als individueel te spelen. Door de overzichtelijke indeling kan de pedagogisch medewerker goed toezicht houden en inspelen op individuele behoeften.

De schuifpui naar de tuin kan in de zomer volledig geopend worden, waardoor binnen en buiten met elkaar verbonden zijn. De inrichting is flexibel en wordt aangepast aan het thema, de leeftijd en de behoeften van de kinderen.

Pedagogische meerwaarde van de binnenruimte:

- Bevordert emotionele veiligheid door rust en overzicht
- Stimuleert zelfstandigheid door toegankelijke materialen
- Ondersteunt sociale interactie in kleine speelhoeken
- Biedt ruimte voor actief spel en rustmomenten
- Maakt gerichte ontwikkelingsstimulering mogelijk

5.2 Buitenruimte

Kinderopvang Fijnhuis beschikt over een eigen, afgesloten tuin waar kinderen veilig en vrij kunnen spelen. Buiten spelen maakt een vast onderdeel uit van het dagprogramma.

In het schuurtje is divers buitenspeelmateriaal aanwezig, waaronder fietsjes, loopauto's, een step, springkussen, tent, ballen, waterspeelmateriaal, kleine zwembadjes en rollenspelmaterialen. Het aanbod is afgestemd op verschillende leeftijden en ontwikkelingsniveaus.

Buiten spelen vindt altijd plaats onder toezicht van de pedagogisch medewerker. Tijdens buitenspel wordt de buitenruimte afgesloten, zodat de focus volledig ligt op veiligheid en begeleiding.

Bij gebruik van een (klein) zwembadje in de zomer wordt vooraf schriftelijk toestemming gevraagd aan ouders/verzorgers. Wateractiviteiten vinden altijd plaats onder direct toezicht.

In de directe omgeving bevindt zich een groot park met een vernieuwde speeltuin (2026) en een voetbalveld met kunstgras. Fijnhuis is gevestigd in een kindvriendelijke wijk aan een doodlopende weg.

Pedagogische meerwaarde van de buitenruimte:

- Stimuleert grove motoriek en bewegingsontwikkeling
- Bevordert sociale interactie en samenspel
- Ondersteunt zintuiglijke ontwikkeling
- Biedt ruimte voor ontdekken en zelfvertrouwen
- Leert kinderen omgaan met kleine risico's binnen veilige grenzen

6. Pedagogische visie

Kinderopvang Fijnhuis is een kleinschalige, huiselijke opvang midden in de wijk Nijmegen-Noord. Per dag vang ik maximaal vijf kinderen op in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. Door deze kleinschaligheid kan ik, samen met stagiaires van ROC Nijmegen (Pedagogisch Werk niveau 3 en 4), ieder kind écht zien en begeleiden. De persoonlijke aandacht, rust en betrokkenheid die deze setting biedt, vormen de basis van onze pedagogische visie.

Binnen Fijnhuis staat het belang van het kind altijd centraal. Ieder kind heeft recht op een veilige, liefdevolle en stimulerende omgeving waarin het zich in zijn eigen tempo kan ontwikkelen. We bieden verantwoorde zorg en houden rekening met de achtergrond, cultuur en sociale omgeving van zowel het kind als de ouders. Een goede samenwerking en wederzijdse afstemming zijn essentieel: het moet samen kloppen.

De naam **Fijnhuis** weerspiegelt precies wat we willen bieden: een plek waar kinderen zich fijn voelen, waar plezier en warmte vanzelfsprekend zijn en waar ruimte is om te ontdekken, te groeien en zichzelf te zijn. We stimuleren kinderen om ondernemend te zijn, nieuwe ervaringen op te doen en hun eigen keuzes te maken. Zelfstandigheid wordt stap voor stap opgebouwd, passend bij de leeftijd en ontwikkeling van het kind.

Onze pedagogische visie rust op vier pijlers:

- **Emotionele veiligheid** — kinderen voelen zich gezien, gehoord en geaccepteerd.
- **Ontwikkeling door spel** — spel is de motor van leren; wij begeleiden dit bewust en positief.
- **Zelfstandigheid en eigen keuzes** — kinderen krijgen ruimte om zelf te proberen, te ontdekken en te beslissen.
- **Positieve begeleiding** — we werken met aanmoediging, duidelijke grenzen en respectvolle communicatie.

Door deze uitgangspunten te combineren met een warme, huiselijke sfeer en professionele pedagogische kennis, creëren we een omgeving waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen en ouders met vertrouwen hun kind kunnen brengen.

7. Doelstelling

Binnen Kinderopvang Fijnhuis streven we ernaar om kinderen een rijke leef- en ervaringswereld te bieden waarin zij zich breed kunnen ontwikkelen. Elk kind groeit op in zijn eigen tempo en heeft unieke behoeften, talenten en interesses. Door een veilige, warme en stimulerende omgeving te creëren, ondersteunen we kinderen in hun ontwikkeling op sociaal, emotioneel, cognitief, lichamelijk en creatief gebied.

We bieden een pedagogische omgeving waarin kinderen:

- **Zelfvertrouwen** kunnen opbouwen doordat zij worden aangemoedigd om te proberen, te ontdekken en fouten te mogen maken;
- **Respect** ervaren in de manier waarop we met hen omgaan en hoe we hen leren omgaan met anderen;
- **Zelfstandigheid** ontwikkelen door ruimte te krijgen om keuzes te maken, zelf te proberen en verantwoordelijkheid te nemen die past bij hun leeftijd en ontwikkeling.

Door deze elementen samen te brengen, creëren we een plek waar kinderen zich veilig voelen, plezier hebben en zich optimaal kunnen ontwikkelen. Fijnhuis wil een omgeving zijn waar kinderen niet alleen worden opgevangen, maar waar zij groeien, ontdekken en zichzelf kunnen zijn.

8. Visie op opvoeding

Binnen Kinderopvang Fijnhuis gaan we ervan uit dat de ontwikkeling van kinderen wordt beïnvloed door drie belangrijke factoren: **de aanleg van het kind**, **de omgeving waarin het kind opgroeit** en **de voortdurende wisselwerking tussen beide**. Deze factoren vormen samen het fundament van onze visie op opvoeding.

Aanleg van het kind

Ieder kind wordt geboren met een eigen temperament, talenten en mogelijkheden. Erfelijkheid speelt hierbij een grote rol. Kinderen verschillen in hoe zij reageren op prikkels, hoe snel zij nieuwe vaardigheden oppakken en hoe zij contact maken met anderen. Bij Fijnhuis sluiten we aan bij deze unieke eigenschappen en bieden we ondersteuning die past bij het individuele kind.

De omgeving van het kind

De omgeving waarin een kind opgroeit, heeft grote invloed op zijn ontwikkeling. Deze omgeving bestaat uit het gezin, familie, burens, sociale klasse, vriendjes, de wijk, de woning en natuurlijk de kinderopvang. Ook de fysieke ruimte – zoals de huiselijke sfeer van Fijnhuis, de tuin en de wijk Nijmegen-Noord – maakt deel uit van deze omgeving.

De wisselwerking tussen aanleg en omgeving

Aanleg en omgeving beïnvloeden elkaar voortdurend. Een kind oefent invloed uit op zijn omgeving door gedrag, emoties en behoeften, terwijl de omgeving op haar beurt invloed heeft op het kind. Deze wederzijdse beïnvloeding is essentieel voor een gezonde ontwikkeling. Daarom creëren we binnen Fijnhuis een omgeving die uitnodigt tot ontdekken, spelen, leren en groeien.

Onze rol in de opvoeding

Omdat Fijnhuis deel uitmaakt van de leefwereld van het kind, dragen wij actief bij aan zijn ontwikkeling. Dit doen we door middel van spel, thematische activiteiten (waaronder VVE-activiteiten zoals Aap), boekjes, gesprekken en dagelijkse routines. We begeleiden kinderen bewust én onbewust: in de alledaagse omgang zitten talloze opvoedmomenten die bijdragen aan hun groei.

Opvoeden doen we altijd **samen met ouders**. Ouders zijn de belangrijkste opvoeders; wij sluiten aan bij hun waarden en gewoonten en stemmen regelmatig af om een consistente en vertrouwde omgeving te bieden.

Een klimaat van veiligheid en geborgenheid

Binnen Fijnhuis zorgen we voor een sfeer van acceptatie, warmte en veiligheid. Kinderen voelen zich gezien en gewaardeerd. Hierdoor durven zij initiatief te nemen, ontdekken zij hun eigen mogelijkheden en ontwikkelen zij zelfvertrouwen. Dit veilige klimaat vormt de basis voor alle verdere ontwikkeling.

Fijnhuis wil een plek zijn waar kinderen niet alleen worden opgevangen, maar waar zij zich thuis voelen, groeien en zichzelf kunnen zijn.

9. Voorbeeldfunctie

Binnen Kinderopvang Fijnhuis zijn we ons ervan bewust dat onze invloed op de ontwikkeling van kinderen groot is. Wij zijn een belangrijk voorbeeld en een spiegel voor het kind. Kinderen nemen gedrag over van de volwassenen om hen heen — zowel positief als negatief. Daarom is het essentieel dat wij ons gedrag, onze houding en onze manier van communiceren zorgvuldig en bewust inzetten.

Onze rol als voorbeeld

Kinderen leren door te kijken, te imiteren en te ervaren. Wat zij dagelijks zien en horen, vormt hun beeld van hoe mensen met elkaar omgaan. Daarom laten wij in onze omgang met kinderen en met elkaar zien wat wij belangrijk vinden:

- Respectvol communiceren;
- Elkaar laten uitpraten;
- Rustig blijven, ook bij meningsverschillen;
- Niet schreeuwen of schelden;
- Rekening houden met gevoelens van anderen.

Deze normen en waarden zijn een belangrijk onderdeel van onze opvoedingsvisie. Ze worden niet alleen benoemd, maar vooral voorgeleefd.

Afspraken met kinderen en ouders

Samen met de kinderen én de ouders maken we afspraken over hoe we met elkaar omgaan. Deze afspraken worden regelmatig herhaald, besproken en verduidelijkt. Door dit consequent te doen, ontstaat er een voorspelbare en veilige omgeving waarin kinderen weten wat er van hen verwacht wordt.

Pedagogische begeleiding

Wanneer gedrag niet gewenst is, grijpen we in op een rustige en consequente manier. Dit doen we door:

- Te corrigeren op een respectvolle manier;
- Vragen te stellen om het kind te laten nadenken over zijn gedrag;
- Uit te leggen waarom bepaald gedrag niet geaccepteerd wordt;
- Alternatieven aan te reiken die wél gewenst zijn.

Door deze aanpak leren kinderen stap voor stap hoe zij op een positieve manier met zichzelf en anderen kunnen omgaan. We creëren hiermee een klimaat van acceptatie, veiligheid en geborgenheid, waarin kinderen zich gewaardeerd voelen, initiatief durven nemen en zelfvertrouwen ontwikkelen.

10. De 4 pedagogische basisdoelen van Rixsen-Walraven

De pedagogische aanpak binnen Kinderopvang Fijnhuis is volledig gebaseerd op de vier pedagogische basisdoelen van Rixsen-Walraven. Deze doelen vormen de leidraad voor al onze dagelijkse handelingen, keuzes en interacties. Ze zorgen voor een veilige, stimulerende en liefdevolle omgeving waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

De vier basisdoelen zijn:

1. Emotionele veiligheid
2. Ontwikkeling van persoonlijke competenties
3. Ontwikkeling van sociale competenties
4. Overdracht van normen en waarden

10.1 Emotionele veiligheid

Emotionele veiligheid is de basisvoorwaarde voor ontwikkeling. Een kind dat zich veilig voelt, durft te ontdekken, te spelen, te leren en zichzelf te zijn. In onze kleinschalige opvang is dit een natuurlijk sterk punt: kinderen worden gezien, gehoord en beschermd. Emotionele veiligheid is geen extraatje, maar de kern van onze opvang.

Wij realiseren emotionele veiligheid door:

Vaste, vertrouwde pedagogisch medewerker

- De vaste-gezichtenstructuur zorgt ervoor dat kinderen niet steeds nieuwe volwassenen hoeven te leren vertrouwen.
- De kleine groep biedt dagelijks contact met dezelfde kinderen en volwassenen.

Sensitief en responsief handelen

- We zien signalen, benoemen emoties en reageren direct.
- We beschermen kinderen tegen stress en helpen hen spanning te reguleren.
- We bieden warmte, aandacht en nabijheid.

- Kinderen ervaren dat wij écht naar hen kijken, luisteren en reageren.
- Een kind mag zichzelf zijn, met alle emoties die daarbij horen.

Rustige, voorspelbare dagstructuur

- Duidelijke routines en rituelen geven houvast.
- De dagindeling wordt visueel gemaakt met kaartjes, zodat kinderen weten wat er komt.

Huiselijke en overzichtelijke omgeving

- Rustige kleuren, zachte materialen en een duidelijke indeling.
- We vermijden overprikkeling en zorgen voor een veilige speelruimte.

Nabijheid en troost

- Knuffels, op schoot zitten, samen spelen en nabijheid wanneer een kind dat nodig heeft.

Wenbeleid op maat

- Ouders blijven indien nodig langer.
- Wenmomenten worden rustig opgebouwd.

Kleine groep

- Weinig prikkels en veel individuele aandacht.

Positieve interacties

- Complimenten, humor, oogcontact, samen spel opbouwen.
- Respectvolle communicatie en duidelijke grenzen.
- Kinderen worden nooit gedwongen tot contact of activiteiten.

Waarom emotionele veiligheid zo belangrijk is:

- Ondersteunt de hersenontwikkeling.
- Bevordert zelfvertrouwen.
- Helpt kinderen emoties reguleren.
- Vormt de basis voor sociale vaardigheden.

- Voorkomt gedragsproblemen en stress.

Signalen dat een kind zich emotioneel veilig voelt:

1. Het kind durft te spelen en te ontdekken.
2. Het zoekt contact met de pedagogisch medewerker.
3. Het durft emoties te tonen.
4. Het kan zich laten troosten.
5. Het toont nieuwsgierigheid en plezier.

10.2 Ontwikkeling van persoonlijke competenties

Bij Fijnhuis ondersteunen we kinderen in het ontwikkelen van hun **persoonlijke competenties**. Dit omvat de groei van:

1. Zelfstandigheid en zelfredzaamheid
2. Zelfvertrouwen en talentherkenning
3. Emotionele ontwikkeling
4. Veerkracht en flexibiliteit
5. Cognitieve en motorische ontwikkeling, ondersteund door spel, taal en creativiteit

Deze ontwikkelingsgebieden vormen samen de basis waarmee kinderen situaties kunnen hanteren, problemen leren oplossen en hun eigen persoonlijkheid vormgeven. We bieden kinderen een omgeving waarin zij hun wereld kunnen verkennen, emoties leren begrijpen en met vertrouwen nieuwe uitdagingen aangaan.

Kinderen ontwikkelen zich in hun **eigen tempo**, passend bij hun leeftijd, mogelijkheden en interesses. Wij sluiten aan bij wat een kind laat zien, volgt en nodig heeft. Daarnaast zetten wij onze professionele vaardigheden in om ieder kind **individuele aandacht, veiligheid en ontwikkelingskansen** te bieden. Het gaat dus niet alleen om wat het kind leert, maar ook om hoe wij als pedagogisch medewerkers aansluiten bij de unieke behoeften van ieder kind.

Onze werkwijze:

Wij begeleiden kinderen in hun persoonlijke ontwikkeling door:

- Een veilige, overzichtelijke en rijke speelomgeving te creëren
- Sensitief en responsief te reageren op signalen van kinderen
- Activiteiten en materialen aan te bieden die passen bij hun ontwikkelingsfase
- Ruimte te geven om te proberen, fouten te maken en opnieuw te proberen

- Positieve taal te gebruiken en inspanning te waarderen
- Kinderen keuzes te laten maken binnen duidelijke kaders
- Dagelijkse routines te benutten als leermomenten
- Te observeren en het aanbod af te stemmen op het individuele kind

In de volgende paragrafen worden de verschillende ontwikkelingsgebieden verder uitgewerkt.

10.2.1 Zelfstandigheid en zelfredzaamheid

In de leeftijd van 0–4 jaar leggen kinderen de basis voor hun latere zelfstandigheid. Bij Fijnhuis betekent zelfstandigheid niet “loslaten”, maar **bewust begeleiden**. We creëren een omgeving waarin kinderen zelf kunnen proberen, fouten mogen maken en succeservaringen opdoen. In dagelijkse routines zoals eten, aankleden, opruimen en zindelijk worden stimuleren we het gevoel: *“Ik kan dit zelf.”*

Betekenis van zelfstandigheid en zelfredzaamheid

Zelfstandigheid is het vermogen om handelingen zelf uit te voeren, passend bij de ontwikkelingsfase. **Zelfredzaamheid** is het vermogen om dagelijkse handelingen te begrijpen, te organiseren en te doorlopen met minimale hulp. Bij jonge kinderen gaat het om kleine, maar betekenisvolle stappen: een beker vasthouden, aangeven wat ze willen, meedoen aan routines en eenvoudige keuzes maken.

Ontwikkeling per leeftijdsgroep:

0–1 jaar

Kinderen leren vasthouden, grijpen, rollen en kruipen. Ze herkennen hun eigen ritme (honger, moe, prikkels), maken eenvoudige keuzes en nemen initiatief in contact.

Begeleiding:

- Rustige, voorspelbare routines
- Handelingen benoemen (“Ik til je op”, “Je pakt de rammelaar”)
- Materialen binnen handbereik leggen
- Tijd geven om zelf te proberen voordat we helpen

1–2 jaar

Kinderen eten zelf met een lepel, lopen, klimmen en ontdekken. Ze voeren eenvoudige taken uit en gebruiken woorden om behoeften aan te geven.

Begeleiding:

- Keuzes aanbieden (“Wil je de rode of de blauwe beker?”)
- Activiteiten in kleine stappen voordoen
- Kinderen laten helpen bij dagelijkse routines
- Veiligheid waarborgen zonder over te nemen

2–3 jaar

Kinderen proberen zelf hun jas aan te doen, kiezen activiteiten, zetten stappen in zindelijkheid en begrijpen eenvoudige regels.

Begeleiding:

- Probleemoplossend denken stimuleren (“Wat kun je nog proberen?”)
- Materialen zo aanbieden dat kinderen zelf kunnen pakken
- Inspanning complimenteren, niet alleen resultaat
- Rustige, voorspelbare begeleiding bij zindelijkheid

3–4 jaar

Kinderen kleden zich zelfstandig aan (met hulp bij lastige delen), smeren brood, dekken de tafel en voeren eenvoudige taken uit met verantwoordelijkheid.

Begeleiding:

- Taken geven die passen bij hun niveau
- Reflectie stimuleren (“Hoe heb je dat gedaan?”)
- Visuele ondersteuning bieden (dagritmekaarten)
- Kinderen betrekken bij oplossingen en afspraken

Pedagogische strategieën die zelfstandigheid versterken**“Help mij het zelf te doen”**

- Niet overnemen, maar ondersteunen
- Handelingen vertragen zodat kinderen kunnen volgen

Materialen op kindhoogte aanbieden

Keuzevrijheid binnen kaders

- Twee opties aanbieden voorkomt overprikkeling
- Kinderen ervaren autonomie en succes

Positieve taal

- “Probeer het nog eens” in plaats van “Dat kan je niet”
- Benoemen wat goed gaat

Routines als leermomenten Dagelijkse handelingen zijn waardevolle oefenmomenten: aan tafel gaan, handen wassen, opruimen, naar buiten gaan.

Modeling

- Wij doen voor, het kind doet na
- Rustig, duidelijk en voorspelbaar handelen

Voorbeelden van activiteiten die zelfstandigheid stimuleren:

0–1 jaar: speelgoed binnen handbereik leggen → *zelf initiatief nemen*

1–2 jaar: zelf slab pakken, beker neerzetten → *routine begrijpen*

2–3 jaar: jas aantrekken met de “vlindermethode” → *motorische zelfstandigheid*

3–4 jaar: tafeldekken, fruit verdelen → *verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid*

Rol van de pedagogisch medewerker

Begeleider: ondersteunt zonder over te nemen

Voorbeeld: laat zien hoe iets werkt

Veiligheidsbieder: creëert een omgeving waarin proberen veilig voelt

Coach: moedigt aan, stelt vragen, geeft ruimte

Observer: ziet wat een kind al kan en waar het volgende stapje ligt

10.2.2 Zelfvertrouwen en Talenterkenning

Zelfvertrouwen en talenterkenning vormen een belangrijke basis voor de gezonde ontwikkeling van jonge kinderen. Bij Fijnhuis draait dit niet om presteren, maar om zien wie een kind is, erkenning geven en ruimte bieden om te groeien op een manier die past bij zijn of haar eigen tempo en temperament.

Wat is zelfvertrouwen bij jonge kinderen?

Zelfvertrouwen ontstaat wanneer een kind ervaart dat het:

- Er mag zijn zoals het is;
- Iets mag proberen, ook als het nog niet lukt;
- Gezien en begrepen wordt door de volwassenen om zich heen;
- Invloed heeft op zijn omgeving en dat inspanning ertoe doet.

Het gaat hierbij niet om succes of resultaat, maar om ervaringen van competentie, verbondenheid en positieve relaties.

Wat is talenterkenning bij 0–4 jaar?

Talent bij jonge kinderen is geen meetbare vaardigheid, maar zichtbaar in:

- Voorkeuren en interessegebieden;
- Manieren van spelen en ontdekken;
- Temperament en energie;
- Sterke kanten in sociaal gedrag, motoriek, taal of creativiteit.

Talenterkenning betekent dat wij zien waar een kind van nature naar toe beweegt, waar het plezier aan beleeft en waar het in opbloeit.

Ontwikkeling per leeftijdsfase:

Zelfvertrouwen

- Basisveiligheid door sensitieve responsiviteit.
- Ervaren dat signalen worden gezien en beantwoord.
- Kleine succeservaringen zoals iets vastpakken, rollen of geluidjes maken.

Talenterkenning

- Voorkeur voor materialen (zacht, hard, geluid).
- Reacties op muziek, beweging en gezichten.
- Temperament zichtbaar in ritme, alertheid en reacties.

Begeleiding

- Benoemen wat het kind doet en ervaart.
- Rustige, voorspelbare interacties.
- Ruimte om te ontdekken zonder te sturen.

1-2 jaar

Zelfvertrouwen

- Zelf dingen proberen: lopen, eten, bouwen.
- Woorden gebruiken om behoeften te uiten.
- Trots ervaren op eigen acties.

Talenterkenning

- Voorkeur voor rollenspel, bouwen, bewegen of taalspel.
- Doorzettingsvermogen of juist bedachtzaamheid.
- Interesse in oorzaak-gevolg spel.

Begeleiding

- Complimenteren van inspanning (“Je hebt het geprobeerd!”).
- Keuzes aanbieden binnen duidelijke kaders.
- Activiteiten herhalen voor succeservaringen.

2-3 jaar

Zelfvertrouwen

- Zelfstandige handelingen zoals jas aan doen, opruimen, helpen.
- Begrip van regels en sociale situaties.
- Leren omgaan met frustratie.

Talenterkenning

- Sterke voorkeuren in spel: fantasiespel, puzzels, bewegen.
- Sociale talenten zoals helpen, delen, initiatief nemen.
- Motorische talenten: klimmen, rennen, fijne motoriek.

Begeleiding

- Reflectie stimuleren (“Hoe heb je dat gedaan?”).
- Kinderen betrekken bij oplossingen.
- Ruimte geven voor eigen ideeën in spel.

3-4 jaar

Zelfvertrouwen

- Grotere taken uitvoeren met trots.
- Samenwerken en initiatief nemen.
- Zelf keuzes maken en plannen.

Talenterkenning

- Creatieve talenten: tekenen, bouwen, verhalen verzinnen.
- Sociale talenten: leiderschap, zorgzaamheid.
- Cognitieve talenten: puzzelen, ordenen, taalspel.

Begeleiding

- Verantwoordelijkheden geven (plantjes water geven, tafeldekken).
- Talentmomenten benoemen (“Ik zie dat jij heel goed kunt...”).
- Materialen aanbieden die aansluiten bij interesses.

Pedagogische strategieën

- Sensitieve responsiviteit
- Kinderen voelen zich gezien, gehoord en veilig. Dit vormt de basis voor zelfvertrouwen en exploratie.
- Complimenteren van inspanning

We richten ons op het proces, niet op het resultaat. “Je bleef proberen” versterkt motivatie en doorzettingsvermogen.

Keuzevrijheid binnen duidelijke kaders

Autonomie bevordert zelfvertrouwen. Kinderen krijgen keuzes die passen bij hun leeftijd en mogelijkheden.

Talentgericht observeren

We letten op:

- Waar een kind het langst speelt;
- Waar het zichtbaar plezier aan beleeft;
- Wat het spontaan doet zonder uitnodiging.
- Positieve taal en erkenning

We benoemen emoties, successen en talenten (“Jij let goed op details”). Dit helpt kinderen hun eigen kwaliteiten te herkennen.

Rijke speelomgeving

We bieden materialen die uitnodigen tot ontdekken, creëren en bewegen, zodat verschillende talenten zichtbaar worden.

Voorbeelden van activiteiten:

0–1 jaar: spiegels, voelmaterialen — doel: zelfbeeld en nieuwsgierigheid.

1–2 jaar: eenvoudige taakjes zoals een slab pakken — doel: competentie ervaren.

2–3 jaar: rollenspel met open materialen — doel: taal en sociaal spel stimuleren.

3–4 jaar: bouwprojecten en creatieve opdrachten — doel: doorzettingsvermogen en creativiteit.

Rol van de pedagogisch medewerker

Binnen Fijnhuis zijn wij:

- Coach: we stimuleren, moedigen aan en geven ruimte.
- Observer: we zien talenten, interesses en signalen.
- Begeleider: we ondersteunen zonder over te nemen.
- Veiligheidsbieder: we creëren een omgeving waarin kinderen durven proberen en fouten mogen maken.

10.2.3 Emotionele ontwikkeling

De eerste vier levensjaren vormen de basis voor hoe een kind later met emoties, relaties en stress omgaat. Jonge kinderen zijn enorm ontvankelijk voor begeleiding: elke dagelijkse interactie helpt hen groeien. In deze leeftijdsfase maken ze veel mee en wij kunnen hen hierin ondersteunen.

Wat gebeurt er in de emotionele ontwikkeling van 0–4 jaar?

0–1 jaar: Basisveiligheid

Baby's herkennen emoties vooral via gezichtsuitdrukkingen en toon. Ze hebben behoefte aan voorspelbaarheid, nabijheid en snelle troost. Hechting vormt zich: een veilige band geeft vertrouwen in de wereld.

1–2 jaar: Eerste emoties en frustraties

Dreumesen ervaren sterke emoties maar kunnen ze nog niet reguleren. Driftbuien zijn normaal: het brein kan impulsen nog niet remmen. Ze beginnen woorden te koppelen aan gevoelens.

2–3 jaar: Zelfbewustzijn groeit

Kinderen ontdekken “ik” en “mijn”. Ze willen autonomie, maar raken snel overweldigd. Empathie begint te ontstaan, al is het nog pril.

3–4 jaar: Emoties herkennen en benoemen

Ze leren gevoelens van zichzelf én anderen beter begrijpen. Fantasie speelt een grote rol, soms met angsten als gevolg. Samen spelen wordt belangrijker, maar conflicten blijven normaal.

Begeleiding

We leren kinderen hun gevoelens te herkennen, uiten en begrijpen. We bieden troost, veiligheid en voorspelbaarheid. We reageren warm, rustig en afgestemd op het kind. We benoemen emoties ("Je bent boos omdat het niet lukt."). We blijven rustig en voorspelbaar. We bieden nabijheid: troosten is geen verwennen. We geven eenvoudige keuzes ("Wil je de rode of de blauwe trui?"). We bieden structuur en ritme. We spelen emoties na met poppen, boekjes en rollenspel. Spel is dé manier waarop jonge kinderen emoties verwerken. We leren kinderen omgaan met emoties door samen ademhalen, een rustige plek, een knuffel vasthouden of samen te tellen. We verwachten geen volwassen gedrag: ontwikkeling kost tijd.

Voorbeelden van dagelijkse situaties op de groep

- Driftbui: we blijven rustig, nabij en benoemen wat er gebeurt.
- Huilen bij afscheid: we gebruiken een warme, voorspelbare afscheidsroutine.
- Slaan uit frustratie: we benoemen de emotie en bieden alternatief gedrag ("handjes zijn om te aaien").
- Boosheid omdat iets niet lukt: we proberen het samen, moedigen aan of bieden een pauze.

Hoe stimuleren wij dit?

Uitdagende materialen passend bij de ontwikkelingsfase. Activiteiten gericht op motoriek, taal, creativiteit en probleemoplossend denken. Ruimte om te proberen, fouten te maken en opnieuw te proberen. Individuele observaties om het aanbod af te stemmen. Begeleiding die aansluit bij het tempo van het kind.

10.2.4 Veerkracht en Flexibiliteit

Veerkracht en flexibiliteit zijn belangrijke bouwstenen voor het welzijn van jonge kinderen. Bij Fijnhuis betekent dit dat je kinderen helpt om om te gaan met veranderingen, kleine tegenslagen en nieuwe situaties, terwijl ze zich veilig en gesteund voelen.

Wat is veerkracht bij jonge kinderen?

Veerkracht is het vermogen om zich aan te passen aan nieuwe of onverwachte situaties, om te gaan met frustratie of teleurstelling, zich opnieuw veilig te voelen na spanning en door te zetten wanneer iets moeilijk is. Bij 0–4 jaar gaat het om mini-tegenslagen zoals een toren die omvalt, een vriendje dat een speelgoedje pakt of een overgang van binnen naar buiten.

Wat is flexibiliteit?

Flexibiliteit betekent dat een kind kan meebewegen met veranderingen in de dag, nieuwe ervaringen durft aan te gaan, kan schakelen tussen activiteiten en begrijpt dat dingen soms anders lopen dan verwacht. Flexibiliteit ontwikkelt zich door ervaring, herhaling en veilige begeleiding.

Ontwikkeling per leeftijdsfase

0–1 jaar

Veerkracht: basisveiligheid, leren herstellen na prikkels, vertrouwen dat spanning voorbijgaat.

Flexibiliteit: wennen aan nieuwe gezichten, geluiden en routines; korte overgangsmomenten oefenen.

Begeleiding: rustige responsiviteit, overgangen aankondigen, troost bieden zonder overnemen.

1–2 jaar

Veerkracht: omgaan met frustratie, emoties reguleren met hulp, begrijpen dat fouten maken mag.

Flexibiliteit: kleine veranderingen accepteren, delen en wachten oefenen.

Begeleiding: emoties benoemen, duidelijke verwachtingen, succeservaringen creëren.

2–3 jaar

Veerkracht: zelf oplossingen proberen, herstellen na conflicten, doorzetten bij uitdagingen.

Flexibiliteit: overgangen begrijpen, nieuwe activiteiten proberen, rollen wisselen in spel.

Begeleiding: meedenken stimuleren, visuele ondersteuning, doorzettingsvermogen complimenteren.

3-4 jaar

Veerkracht: zelfreflectie, omgaan met teleurstelling, samenwerken en conflicten oplossen.

Flexibiliteit: plannen aanpassen, variëren in spel, nieuwe uitdagingen aangaan.

Begeleiding: kinderen betrekken bij oplossingen, reflectievragen stellen, humor inzetten.

Pedagogische strategieën:

1. Sensitieve responsiviteit: kinderen voelen zich veilig en durven te experimenteren.
2. Emotiecoaching: emoties benoemen, erkennen en begeleiden.
3. Modeling: laten zien hoe je flexibel omgaat met veranderingen.
4. Keuzevrijheid binnen kaders: helpt kinderen schakelen en geeft autonomie.
5. Voorbereiden op overgangen: aankondigen, visuele ondersteuning, vaste routines.
6. Oplossingsgericht begeleiden: kinderen laten meedenken en kleine successen vieren.

Voorbeelden van activiteiten:

- 0-1 jaar: zachte overgangsspelletjes (kiekeboe) — doel: vertrouwen in verandering.
- 1-2 jaar: torens bouwen en omgooien — doel: omgaan met tegenslag.
- 2-3 jaar: rollenspel met wisselende rollen — doel: flexibiliteit in spel.
- 3-4 jaar: "Wat doen we als...?"-spelletjes — doel: probleemoplossend denken.

Rol van de pedagogisch medewerker:

- Veiligheidsbieder: rust en voorspelbaarheid.
- Coach: kinderen helpen emoties begrijpen en reguleren.
- Model: laten zien hoe je flexibel reageert.
- Observer: spanning signaleren en begeleiding aanpassen.

10.2.5 Cognitieve, Motorische, Taal- en Creatieve Ontwikkeling

Cognitieve en Motorische ontwikkeling: Ondersteuning door spel, taal en creativiteit

Cognitieve en motorische ontwikkeling vormen samen de basis waarop kinderen de wereld leren begrijpen én ermee leren omgaan. Bij Fijnhuis gebeurt dit vooral via spel, taalrijke interactie en creatieve ervaringen.

Wat is cognitieve ontwikkeling?

Cognitieve ontwikkeling omvat denken en probleemoplossend vermogen, begrip van oorzaak–gevolg, geheugen en aandacht, taalbegrip en symbolisch denken, leren door herhaling en experimenteren. Bij jonge kinderen gebeurt dit vooral door actief ontdekken en betekenisvolle interacties.

Wat is motorische ontwikkeling?

Motorische ontwikkeling draait om dagelijks, gevarieerd bewegen, spelenderwijs oefenen en een rijke, veilige omgeving die kinderen uitdaagt om nieuwe vaardigheden te ontdekken. De eerste vier levensjaren zijn cruciaal: kinderen leggen hier de basis voor grove en fijne motoriek, maar ook voor cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling.

Grove motoriek: rollen, kruipen, zitten, staan, lopen, rennen, klimmen, springen, balanceren, fietsen, duwen, trekken, dansen.

Fijne motoriek: grijpen, oog-handcoördinatie, kleine handbewegingen zoals draaien, stapelen, tekenen, knippen, bouwen, knutselen.

Sensorische ontwikkeling: voelen, proeven, horen, balans.

Ontwikkeling per leeftijdsfase

0–1 jaar

Cognitief: ontdekken via zintuigen, oorzaak–gevolg, herkennen van patronen en gezichten.

Motorisch: hoofd optillen, rollen, zitten, grijpreflex → gericht pakken, kruipen, staan met steun.

Begeleiding: speelgoed dat reageert op actie, veel benoemen, ruimte om te bewegen.

1–2 jaar

Cognitief: eenvoudige problemen oplossen, woordenschat groeit, begrip van routines.

Motorisch: blokken stapelen, puzzels, zelf eten, klim- en klauterparcours, balspelletjes.

Begeleiding: taalrijke interacties, uitdagende materialen, ruimte voor vrij bewegen.

2–3 jaar

Cognitief: symbolisch spel, begrip van kleuren/vormen/hoeveelheden, langere concentratie.

Motorisch: rennen, springen, balvaardigheden, kralen rijgen, tekenen, kneden, zelfstandig handelen.

Begeleiding: rollenspel stimuleren, creatieve materialen aanbieden, kleine opdrachten.

3-4 jaar

Cognitief: complexere spelvormen, probleemoplossend denken, taal gebruiken om ideeën te delen.

Motorisch: klimmen, fietsen, balspel, hinkelen, steppen, balanceren, knippen, plakken, tekenen met detail.

Begeleiding: projectmatig werken, taal inzetten voor reflectie, motorische uitdagingen binnen en buiten.

Rijke beweegomgeving

We bieden materialen zoals blokken, ballen, kussens, klimobjecten. We spelen dagelijks binnen en buiten. We variëren met zachte materialen, hoogtes, tunnels, fietsen, zand en water. We stimuleren beweging en zorgen voor veiligheid.

Spelenderwijs stimuleren

We laten kinderen zelf ontdekken, bieden lichte begeleiding, geven ruimte voor herhaling, variëren tussen rustige en actieve activiteiten, spelen mee en modelleren bewegingen, laten kinderen keuzes maken, observeren zonder te snel in te grijpen en bieden uitdaging binnen veilige grenzen.

Observeren en volgen

We gebruiken observatielijsten, bieden maatwerk, signaleren achterstanden of voorsprongen, letten op welbevinden en betrokkenheid, communiceren met ouders en stemmen activiteiten af op het individuele kind.

Ouders betrekken

We delen tips voor thuis, stimuleren dagelijks buiten spelen en bespreken motorische mijlpalen.

Waarom begeleiding belangrijk is

Motorische vaardigheid voorspelt later beweeggedrag. Bewegen ondersteunt cognitieve ontwikkeling en versterkt sociaal-emotionele vaardigheden zoals samenwerken en zelfvertrouwen.

Richtlijnen voor bewegen (0-4 jaar)

De WHO-adviezen (World Health Organization) worden in Nederland gebruikt als richtlijn voor jonge kinderen.

0-1 jaar: meerdere keren per dag actief spelen; bij niet-mobiele baby's minimaal 30 min. per dag in buikligging.

1-2 jaar: minimaal 180 minuten bewegen per dag.

3-4 jaar: minimaal 180 minuten bewegen, waarvan 60 minuten matig tot intensief.

Taalontwikkeling

De taalontwikkeling tot 4 jaar ontwikkelt zich razendsnel van losse woordjes naar begrijpelijke zinnen. Tussen 2 en 4 jaar (peuterfase) ontploft de woordenschat, leren ze grammatica, stellen ze “waarom”-vragen en worden ze verstaanbaar voor vreemden. Rond de vierde verjaardag praten kinderen in langere zinnen en vertellen ze verhaaltjes. De begeleiding van taalontwikkeling bij Fijnhuis draait om het creëren van een rijke taalomgeving, het bewust inzetten van interacties en het volgen van de ontwikkeling van ieder kind. De eerste vier jaar zijn cruciaal: kinderen zijn extra gevoelig voor taal en leren het meest via interactie.

Wat betekent taalontwikkeling bij jonge kinderen?

Kinderen leren taal vanaf het moment dat ze geboren worden. Ze ontwikkelen taalbegrip, taalproductie en communicatie.

Wat doen wij?

- We creëren een rijke taalomgeving.
- We praten veel tijdens dagelijkse routines.
- We benoemen wat kinderen zien, doen en voelen.
- We herhalen en breiden uit wat kinderen zeggen.
- We lezen dagelijks voor en zingen liedjes en versjes.
- We gebruiken rollenspel, bouwspel en sensorisch spel om taal te stimuleren.
- We koppelen woorden aan handelingen en materialen.
- We wachten 5 seconden na een vraag zodat kinderen kunnen reageren.
- We gebruiken open vragen.
- We sluiten aan bij de interesse van het kind.
- We gebruiken routines als taalrijke momenten.
- We werken soms individueel voor intensieve interactie.
- We gebruiken observatielijsten en het VVE-volgsysteem Aap. (Voor en Vroegschoolse Educatie)

Ontwikkeling per leeftijd

0–1 jaar (baby's)

Reageren op klanken, gezichtsuitdrukkingen en ritme. Eerste woordjes rond 12 maanden. Veel praten, zingen en benoemen is essentieel.

1–2 jaar (dreumesen)

Woordenschat groeit snel. Begin van tweewoordzinnen. Benoemen, herhalen en uitbreiden helpt enorm.

2–4 jaar (peuters)

Zinnen worden langer en complexer. Kinderen stellen vragen en vertellen verhalen. Voorlezen, rollenspel en gesprekken stimuleren taal.

Creatieve ontwikkeling

Creatieve ontwikkeling is een essentieel onderdeel van de totale ontwikkeling van jonge kinderen. Door te experimenteren, zintuigen en spel ontdekken en verbeelden leren kinderen zichzelf en de wereld kennen. Bij Fijnhuis bieden we een rijke speelomgeving waarin kinderen vrij kunnen onderzoeken, creëren en expressief kunnen zijn. Het proces staat centraal, niet het eindproduct.

Wat betekent creatieve ontwikkeling bij 0–4 jaar?

Creatieve ontwikkeling omvat sensorisch spel, expressie via kunst en muziek, probleemoplossend denken, verbeelding en motorische ontwikkeling.

Hoe begeleiden we creatieve ontwikkeling?

- We creëren een rijke, uitnodigende omgeving met open-einde materialen.
- We volgen het kind en sluiten aan bij hun spel.
- We stellen open vragen.
- We stimuleren zonder te sturen en vermijden voorbeeldknutsels.
- We bieden variatie in materialen en ervaringen.
- We verwoorden wat we zien om taal en zelfvertrouwen te versterken.
- We stimuleren samenwerking.
- We zorgen voor veiligheid en duidelijke grenzen.

Wat levert dit op voor kinderen?

Meer zelfvertrouwen, betere motoriek, grotere woordenschat, meer fantasie en probleemoplossend vermogen, sociale vaardigheden.

Pedagogische strategieën:

- Vrij spel, begeleid spel en thematisch spel.
- Materialen die uitnodigen tot ontdekken.
- Taalrijke interactie.
- Creativiteit als expressiemiddel.
- Bewegingsrijke omgeving.
- Aansluiten bij het kind.

Voorbeelden van activiteiten:

- Sensorisch spel (water, zand, rijst).
- Bouwmaterialen (blokken, duplo).
- Creatief spel (kleien, verven, tekenen).
- Taalstimulering (voorlezen, liedjes).

- Motorische uitdagingen (klimmen, kruipen, loopfietsjes).

Voorbeelden van activiteiten per leeftijd:

0–1 jaar: voelmandjes, rammelaars — doel: sensoriek en oorzaak–gevolg.

1–2 jaar: stapeltorens, duw- en trekspeelgoed — doel: grove en fijne motoriek.

2–3 jaar: rollenspel, klei, puzzels — doel: cognitie, taal, creativiteit.

3–4 jaar: bouwprojecten, knutselen, balspel — doel: probleemoplossend denken en motorische beheersing.

Rol van de pedagogisch medewerker:

- Stimulator: je biedt rijke ervaringen aan.
- Taalpartner: je ondersteunt taal en denken.
- Begeleider: je helpt kinderen nieuwe vaardigheden oefenen.
- Observer: je ziet waar een kind staat en wat het nodig heeft.
- Voorbeeld: je laat zien hoe je creatief en onderzoekend kunt zijn.

10.3 Ontwikkeling van sociale competenties

De ontwikkeling van sociale competentie bij Fijnhuis is een proces van naast elkaar spelen naar met elkaar spelen, empathie ontwikkelen en conflicten leren oplossen. Peuters leren emoties herkennen, delen en zich aanpassen aan groepsregels, ondersteund door een veilige omgeving en het positieve voorbeeld van de pedagogisch medewerker (PM).

Doel van sociale competentieontwikkeling

Sociale competenties helpen jonge kinderen om contact te maken met anderen, emoties te herkennen en reguleren, samen te spelen en te delen, conflicten op een veilige manier op te lossen en vertrouwen op te bouwen in zichzelf en de omgeving. In de leeftijd 0–4 jaar vormt dit de basis voor latere sociale relaties, zelfvertrouwen en weerbaarheid.

Hoe begeleiden we de ontwikkeling van sociale competenties

Pedagogisch medewerkers creëren een veilige, voorspelbare omgeving waarin kinderen sociale vaardigheden kunnen oefenen. Zij geven het goede voorbeeld in taal, houding en omgang, bieden structuur en duidelijke verwachtingen, ondersteunen kinderen actief bij sociale interacties, benoemen emoties en gedrag op een positieve manier en zorgen dat ieder kind gezien wordt en kan deelnemen op eigen niveau.

Ontwikkeling per leeftijdsfase

0-1 jaar

Basis: hechting, vertrouwen, veiligheid. Kind leert emoties herkennen via gezichten en stemgebruik. Eerste sociale signalen: lachen, brabbelen, imitatie. Begeleiding: nabijheid bieden, sensitief reageren, veel benoemen van emoties en handelingen.

1-2 jaar

Kind ontdekt autonomie (zelf doen). Eerste vormen van samen spelen: naast elkaar spelen (parallel spel). Emoties kunnen intens zijn. Begeleiding: begrenzen met warmte, woorden geven aan emoties, begeleiden bij delen en wachten.

2-3 jaar

Meer interesse in anderen. Beginnend samenspel, rollenspel. Kind leert eenvoudige regels begrijpen. Begeleiding: stimuleren van samenspel, conflicten begeleiden, positief gedrag benoemen.

3-4 jaar

Groeiende empathie. Kind kan onderhandelen, beurt nemen, samenwerken. Meer begrip van oorzaak-gevolg. Begeleiding: stimuleren van groepsgevoel, sociale regels oefenen, kinderen laten meedenken over oplossingen.

Pedagogische strategieën

- **Emotiecoaching**

Emoties benoemen, gevoelens erkennen, helpen bij het vinden van oplossingen, rust en overzicht bieden.

- **Modeling (voordoelen)**

Voorbeeld geven van vriendelijk taalgebruik, delen, wachten, troosten laten zien, conflicten rustig en duidelijk oplossen.

- **Scaffolding (stapsgewijs ondersteunen)**

Kinderen helpen net boven hun huidige niveau, kleine opdrachten, duidelijke stappen, complimenteren van inspanning en samenwerking.

- **Positieve interacties stimuleren**

Kleine groepjes maken, gezamenlijke activiteiten zoals kring, zingen en spel, kinderen koppelen die elkaar versterken.

Activiteiten die sociale competenties versterken

Samenwerkingsspelletjes zoals ballen rollen, torens bouwen, puzzels samen maken. Rollenspel zoals poppenhoek, verkleeden, winkeltje. Kringmomenten: liedjes, beurt nemen, luisteren. Emotiespel: emotiekaartjes, spiegelspel, boekjes over gevoelens. Buiten spelen: samen ontdekken, rollen verdelen, beurt nemen.

Begeleiding bij conflicten

Rustig blijven en nabijheid bieden, situatie benoemen zonder oordeel, beide kinderen laten vertellen op hun niveau, emoties erkennen, samen zoeken naar een oplossing, complimenteren van herstelgedrag.

Ouders betrekken

Dagelijkse overdracht, observaties delen over sociale ontwikkeling, tips geven voor thuis (emotietaal, samen spelen, routines), gezamenlijke aanpak bij uitdagingen.

Observatie en evaluatie

Gebruik van observatielijsten, signaleren van opvallend gedrag, reflectie in het team en Gastouderland, aanpassen van aanbod en begeleiding op basis van observaties.

Hoe stimuleren wij dit

Kleine groep waardoor interacties overzichtelijk en veilig zijn. Begeleide sociale situaties zoals samen spelen, samen opruimen, samen eten. Conflicten worden begeleid door emoties te benoemen en alternatieven aan te reiken. Voorbeeldgedrag van de PM: rustig praten, respect tonen, luisteren. Stimuleren van empathie: kijken naar verdriet en meedenken over wat te doen. Samen activiteiten uitvoeren zoals dansen, zingen, bouwen.

Rol van de pedagogisch medewerker:

De PM geeft woorden aan emoties, stimuleert beurtgedrag, moedigt samenwerking aan, ondersteunt kinderen in het vinden van oplossingen.

10.4 Overdracht van normen en waarden

De overdracht van normen en waarden bij Fijnhuis richt zich op het aanleren van sociaal gedrag, respect en zelfstandigheid binnen een veilige omgeving. Wij doen dit door het voorleven van gedrag (modellieren), vaste rituelen en het benoemen van regels en dagelijkse routines.

Wat zijn normen en waarden bij Fijnhuis?

Normen en waarden vormen de basis voor hoe we met elkaar omgaan.

- Respect voor jezelf en anderen
- Zorg voor de omgeving en materialen
- Eerlijkheid en betrouwbaarheid

- Samenwerken en rekening houden met elkaar
- Veiligheid en verantwoordelijkheid
- Vriendelijkheid en empathie
- Zorg dragen voor de natuur

Voor jonge kinderen worden deze waarden niet uitgelegd in abstracte termen, maar voorgeleefd, ervaren en geoefend in dagelijkse situaties.

Hoe begeleiden we de overdracht van normen en waarden

- Voorleven: vriendelijk spreken, rustig blijven, respect tonen
- Taal geven aan gewenst gedrag (“Wij wachten op elkaar”, “We doen elkaar geen pijn”)
- Structuur en voorspelbaarheid bieden
- Grenzen stellen met warmte
- Complimenteren van positief gedrag
- Reflecteren met kinderen op eenvoudige manier (“Hoe kunnen we dit samen oplossen?”)

In een kleine, huiselijke opvang is deze overdracht extra krachtig omdat kinderen veel persoonlijke aandacht krijgen en zich veilig voelen.

Ontwikkeling per leeftijdsfase

0-1 jaar

Kinderen leren basisvertrouwen en hechting. Waarden worden vooral via sensitieve responsiviteit overgedragen. Ritme, rust en voorspelbaarheid geven veiligheid. Begeleiding: nabijheid, troosten, benoemen van emoties, duidelijk reageren op signalen.

1-2 jaar

Kind ontdekt autonomie en grenzen. Eerste regels worden ervaren (wachten, delen, niet slaan). Begeleiding: kort en duidelijk begrenzen, alternatieven bieden, positief gedrag benoemen.

2-3 jaar

Kind begrijpt eenvoudige sociale regels. Empathie begint te groeien. Samen spelen en delen worden geoefend. Begeleiding: conflicten begeleiden, emoties benoemen, samen oplossingen zoeken.

3-4 jaar

Kind kan regels begrijpen en toepassen. Groepsgevoel en verantwoordelijkheid nemen groeien. Kind kan reflecteren op gedrag. Begeleiding: kinderen betrekken bij afspraken, beurt nemen, samenwerken stimuleren.

Pedagogische strategieën

Voorleven:

- Rustig en respectvol communiceren
- Materialen zorgvuldig gebruiken
- Conflicten op een rustige manier oplossen
- Dankbaarheid en vriendelijkheid tonen

Positieve benadering:

- Gewenst gedrag benoemen (“Wat fijn dat je wacht op je beurt”)
- Complimenteren van inspanning, niet alleen resultaat
- Kinderen laten ervaren dat hun gedrag invloed heeft op de groep

Duidelijke grenzen en regels:

- Korte, begrijpelijke regels
- Consequent en liefdevol begrenzen
- Regels koppelen aan veiligheid en respect

Emotiecoaching:

- Gevoelens benoemen
- Kinderen helpen emoties te reguleren
- Alternatieven bieden voor ongewenst gedrag

Samen verantwoordelijk zijn:

- Kleine taakjes: opruimen, tafeldekken, helpen
- Samen beslissen over groepsafspraken (bij 3–4 jaar)
- Kinderen laten ervaren dat ze bijdragen aan een fijne groep

Voorbeelden van dagelijkse situaties op de groep:

- Tijdens het eten: samen wachten, elkaar helpen, “we zeggen dankjewel”.
- Tijdens het spelen: delen, beurt nemen, samen opruimen.
- Bij conflicten: luisteren naar elkaar, emoties benoemen, samen een oplossing zoeken.
- Bij verzorging: respect voor het lichaam van het kind, rust en aandacht.
- Buiten spelen: rekening houden met elkaar, grenzen respecteren, zorg voor de natuur.

We betrekken de ouders door:

- Gezamenlijke waarden afstemmen (respect, veiligheid, vriendelijkheid)
- Open communicatie over gedrag en ontwikkeling
- Tips uitwisselen voor thuis en opvang
- Consistentie bevorderen tussen thuis en opvang

Observatie en reflectie:

- Signaleren hoe kinderen omgaan met regels, emoties en anderen
- Reflecteren in het team: wat werkt, wat heeft een kind nodig
- Aanpassen van aanpak of omgeving indien nodig

11. Veiligheid en gezondheid

Een veilige, gezonde en hygiënische omgeving vormt de basis voor de opvang bij Fijnhuis. Kinderen moeten vrij kunnen spelen, ontdekken en groeien, terwijl grote risico's worden voorkomen en kleine risico's worden benut als leermomenten. Ons veiligheids- en gezondheidsbeleid voldoet aan de wettelijke eisen, is actueel en wordt regelmatig geëvalueerd en aangepast.

Visie op veiligheid en gezondheid

Bij Fijnhuis streven we naar een omgeving waarin kinderen zich veilig, geborgen en vrij voelen. Dit betekent: bescherming tegen grote risico's, ruimte om kleine risico's te ervaren en daarvan te leren, aandacht voor hygiëne en gezondheid, duidelijke afspraken en toezicht, en een professionele houding van de pedagogisch medewerker.

EHBO en deskundigheid

De pedagogisch medewerker beschikt over een erkend EHBO-diploma Eerste Hulp aan Kinderen. De opleiding bestaat uit theorie en praktijk en wordt om het jaar herhaald zodat kennis en vaardigheden actueel blijven. EHBO-protocollen worden gevolgd bij incidenten, verwondingen en ziekte. Ongevallen worden geregistreerd en besproken wanneer nodig.

GGD-inspectie

Voordat opvang mag plaatsvinden, controleert de GGD de ruimte, veiligheid (risico-inventarisatie), opleiding, VOG en pedagogische werkwijze. Na goedkeuring blijft de GGD jaarlijks en onaangekondigd inspecteren, ook wanneer kinderen aanwezig zijn.

Risico-inventarisatie (Gastouderland)

Het gastouderbureau voert jaarlijks een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid uit. Risico's worden in kaart gebracht en er wordt een actieplan opgesteld om risico's te minimaliseren. De inventarisatie wordt aangepast bij veranderingen, zoals verbouwingen of nieuwe materialen.

Dagelijkse veiligheids- en hygiënemaatregelen

- Baby's zitten niet langdurig in een wipstoeltje.
- Veiligheidsriemen worden altijd gebruikt in kinderstoelen en kinderwagens.
- Elastiekjes en speldjes worden voor het slapen verwijderd.
- Schoonmaakmiddelen staan buiten bereik van kinderen.
- Kinderen leren hun handen wassen na toiletbezoek; begeleiding waar nodig.
- Vieze handen worden regelmatig gewassen.
- Knuffels en spenen worden gecontroleerd op veiligheid; kapotte spenen worden weggegooid.
- De ruimte wordt dagelijks schoongemaakt; speelgoed wordt regelmatig gereinigd.
- Buiten wordt de poort altijd gesloten.
- Bij zon worden kinderen ingesmeerd; Fijnhuis volgt het Zonvenant (weren, kleren, smeren).
- De ruimtes zijn veilig ingericht en voldoen aan de wettelijke eisen.
- Er zijn geen huisdieren op de opvanglocatie aanwezig.

Veilig slapen

Fijnhuis volgt het Protocol Veilig Slapen in de Dagopvang (versie 1.1, 2026).

Slaapomgeving

- Twee traphekjes op de verdieping.
- Kinderen slapen in veilige stapelbedjes met hekje of in een verstelbaar babyledikant.
- Elk kind slaapt in een eigen bedje voor rust en herkenning.
- De slaapkamer wordt geventileerd na het slapen; beddengoed wordt wekelijks gewassen.

De 4 van Veilig Slapen

- Baby's slapen in een slaapzak.
- Baby's worden op de rug gelegd.
- Het bedje is veilig en de temperatuur ligt tussen 15–20°C.
- Er is voldoende toezicht.

Buikslapen gebeurt alleen met een ondertekend toestemmingsformulier van ouders.

Gezondheid en protocollen

Fijnhuis werkt met vaste protocollen voor hygiëne, infectieziekten, hoofdluis, hitte, medicijnverstrekking (met recept en toestemmingsformulier), ongevallenregistratie en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast spelen kinderen dagelijks buiten, eten we gezond en wordt voor vervoer een toestemmingsformulier gebruikt.

Doel van het beleid

Het veiligheids- en gezondheidsbeleid zorgt ervoor dat kinderen zich veilig voelen, beschermd worden tegen grote risico's, leren omgaan met kleine uitdagingen en zich optimaal kunnen ontwikkelen in een gezonde, stimulerende omgeving.

12. Protocollen en de Meldcode

Binnen Fijnhuis werken we met duidelijke protocollen en richtlijnen om de veiligheid, gezondheid en het welzijn van alle kinderen te waarborgen. Deze protocollen zorgen voor structuur, voorspelbaarheid en professionele kwaliteit in de dagelijkse praktijk. Ze worden regelmatig geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd.

Hygiëneprotocol

We volgen vaste hygiëneregels voor handen wassen, schoonmaken, voedselbereiding, verschoneren en het reinigen van materialen. De ruimtes worden dagelijks schoongemaakt en speelgoed wordt regelmatig gereinigd. Hiermee voorkomen we verspreiding van ziektekiemen en zorgen we voor een gezonde omgeving.

Slaapbeleid volgens richtlijnen

Fijnhuis werkt volgens het Protocol Veilig Slapen in de Dagopvang. Baby's slapen in een slaapzak, op de rug, in een veilig bedje en onder toezicht. De temperatuur van de slaapkamer wordt bewaakt en beddengoed wordt wekelijks gewassen. Buikslapen is alleen toegestaan met een ondertekend toestemmingsformulier van ouders.

Gezonde voeding

We bieden gezonde, gevarieerde voeding aan en stimuleren een positieve relatie met eten. Kinderen drinken water of thee en krijgen gezonde tussendoortjes. We houden rekening met allergieën en dieetwensen.

Dagelijks buitenspelen

Kinderen spelen iedere dag buiten, omdat frisse lucht, beweging en natuurbeleving essentieel zijn voor hun ontwikkeling. We volgen het Zonvenant: weren, kleren, smeren.

Ongevallenregistratie

Alle incidenten en ongevallen worden geregistreerd. Indien nodig wordt dit besproken met ouders en gebruikt om het beleid of de omgeving te verbeteren.

Medicijnverstrekking

Medicijnen worden alleen toegediend wanneer ouders hiervoor een getekende medicijnverklaring en een recept of duidelijke instructie van een arts aanleveren. Medicijnen worden veilig opgeborgen.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Fijnhuis werkt volgens de landelijke Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. We volgen de vijf stappen van de meldcode, observeren zorgvuldig en handelen professioneel wanneer er zorgen zijn over een kind. Veiligheid van het kind staat altijd voorop.

Veilige inrichting van de ruimte

De binnen- en buitenruimtes zijn ingericht volgens de veiligheidsnormen. Denk aan traphekjes, veilige bedjes, afgesloten schoonmaakmiddelen, een gesloten poort buiten en toezicht op risicovolle situaties.

Toestemmingsformulier vervoer

Wanneer kinderen vervoerd worden (bijvoorbeeld te voet, met de bakfiets of auto), vragen we ouders vooraf een toestemmingsformulier vervoer te ondertekenen.

Overige protocollen

Fijnhuis werkt daarnaast met aanvullende protocollen voor hitte, hoofdluis, infectieziekten, hygiëne en schoonmaak, en EHBO en veiligheid. Deze protocollen zorgen ervoor dat we in alle situaties professioneel, zorgvuldig en voorspelbaar handelen.

13. Werken met stagiaires (ROC Nijmegen niveau 3 en 4)

Binnen Fijnhuis bied ik stagiaires van ROC Nijmegen (niveau 3 en 4) een veilige, leerzame en professionele stageplek. Ik vind het belangrijk dat stagiaires zich kunnen ontwikkelen in een omgeving waar zij zich gezien en gesteund voelen, terwijl de kwaliteit van de opvang en de veiligheid van de kinderen altijd voorop blijven staan.

Visie op het begeleiden van stagiaires

Stagiaires zijn een waardevolle aanvulling op de dagelijkse praktijk. Ze brengen nieuwe ideeën mee, leren van ons én geven mij de kans om bij te dragen aan de ontwikkeling van toekomstige pedagogisch professionals. Tegelijkertijd blijft de pedagogisch medewerker altijd eindverantwoordelijk voor de groep.

Rollen en verantwoordelijkheden

- Stagiaires ondersteunen, maar staan nooit alleen op de groep. De veiligheid en continuïteit voor de kinderen zijn altijd gewaarborgd.
- De pedagogisch medewerker blijft eindverantwoordelijk voor alle handelingen van de stagiaire.
- Taken worden afgestemd op het niveau, de opleiding en de leerdoelen van de stagiaire.
- Stagiaires leren sensitief handelen: signalen zien, aansluiten bij kinderen en emotionele veiligheid bieden.
- Stagiaires oefenen met observeren, rapporteren en het voorbereiden en uitvoeren van activiteiten.

Begeleiding en reflectie

- Wekelijkse reflectiemomenten waarin we bespreken wat goed ging, wat lastig was en waar de stagiaire verder in wil groeien.
- Heldere afspraken en verwachtingen worden aan het begin van de stage vastgelegd.
- Constructieve feedback wordt gegeven op een warme, duidelijke en respectvolle manier.

Doel van het werken met stagiaires

Het doel is dat stagiaires:

- Groeien in professionaliteit en zelfvertrouwen;
- Leren werken vanuit de pedagogische visie van Fijnhuis;
- Vaardigheden ontwikkelen zoals observeren, begeleiden, communiceren en samenwerken;
- Ervaren hoe belangrijk emotionele veiligheid, rust en structuur zijn voor jonge kinderen.
- Door stagiaires zorgvuldig te begeleiden, draagt Fijnhuis bij aan de ontwikkeling van nieuwe pedagogisch medewerkers die met liefde, aandacht en deskundigheid met kinderen willen werken.

14. Evaluatie en Kwaliteitsbewaking

Binnen Fijnhuis hechten we veel waarde aan continue kwaliteitsbewaking. Door regelmatig te evalueren, te reflecteren en samen te werken met ouders en het gastouderbureau, zorgen we ervoor dat de opvang blijft aansluiten bij de behoeften van de kinderen én voldoet aan alle wettelijke eisen. Kwaliteit is geen momentopname, maar een doorlopend proces van aandacht, ontwikkeling en verbetering.

Jaarlijkse Risico-Inventarisatie en -Evaluatie

Elk jaar voert Gastouderland een uitgebreide risico-inventarisatie uit op het gebied van veiligheid en gezondheid. Risico's worden in kaart gebracht, er wordt een actieplan opgesteld en maatregelen worden geëvalueerd en waar nodig aangepast. Deze jaarlijkse cyclus zorgt ervoor dat de omgeving veilig, gezond en actueel blijft.

Jaarlijkse evaluatie van het pedagogisch werkplan

Het pedagogisch werkplan wordt jaarlijks herzien. We kijken naar nieuwe inzichten in de pedagogiek, ervaringen uit de praktijk, feedback van ouders en veranderingen in wet- en regelgeving. Op basis hiervan wordt het werkplan geactualiseerd en verbeterd.

Jaarlijks voortgangsgesprek met Gastouderland

Samen met de consultant van Gastouderland bespreken we jaarlijks de kwaliteit van de opvang, de uitvoering van het pedagogisch beleid, eventuele aandachtspunten of

verbeterkansen en de professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerker. Dit gesprek draagt bij aan groei en borging van kwaliteit.

Reflectie door de pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerker reflecteert regelmatig op het eigen handelen. Dit gebeurt door terug te kijken op situaties in de groep, bewustwording van eigen handelen en communicatie, en het zoeken naar manieren om nog beter aan te sluiten bij de kinderen. Reflectie is een belangrijk onderdeel van professionele ontwikkeling en draagt bij aan een veilige en warme sfeer.

Feedback van ouders

Ouders zijn belangrijke partners in de opvang. Hun ervaringen en observaties worden actief meegenomen. Feedback wordt verzameld via dagelijkse gesprekken, berichten in de groepsapp, evaluatiemomenten en incidentele gesprekken. Deze input helpt om de kwaliteit van de opvang verder te versterken.

Verwerken van verbeterpunten

Wanneer er verbeterpunten naar voren komen, worden deze besproken, vastgelegd en verwerkt in beleid, werkwijze of inrichting. Vervolgens worden ze opgevolgd en geëvalueerd. Zo blijft Fijnhuis zich continu ontwikkelen en bieden we kinderen een veilige, liefdevolle en professionele omgeving.

15. En tot slot

Als pedagogisch professional en eigenaar van Fijnhuis hecht ik veel waarde aan kwaliteit, veiligheid en deskundigheid. Om kinderen een warme, veilige en ontwikkelingsgerichte omgeving te bieden, voldoe ik aan alle wettelijke eisen en investeer ik voortdurend in mijn eigen professionalisering. Hieronder staat een overzicht van mijn kwalificaties, registraties en professionele verantwoordelijkheden.

Professionele kwalificaties en registraties

- Ik beschik over een geldig bewijs Kinder-EHBO.
- Ik heb een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).
- Ik ben geregistreerd in het Persoonsregister Kinderopvang (PRK).
- Ik werk als zelfstandig ondernemer en ben ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.
- Fijnhuis is een erkend leerbedrijf via SBB (Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven).
- Ik ben in het bezit van een geldig rijbewijs.
- Ik heb een zakelijke aansprakelijkheidsverzekering.
- Ik ben volledig op de hoogte van de wet- en regelgeving binnen de kinderopvang.

Deskundigheid en scholing

- Ik volg regelmatig extra trainingen en (na)scholing om mijn kennis actueel te houden.
- Ik heb een HBO-opleiding Pedagogisch Werk afgerond.
- Ik ben IKK-goedgekeurd voor professionele babyopvang.
- Ik werk volgens een beroepscode die professionaliteit en integriteit waarborgt.

Samenwerking en kwaliteit

- Ik werk samen met Gastouderland (www.gastouderland.nl).
- Ik gebruik het Pedagogisch Beleidsplan van Gastouderland als basis, aangevuld met mijn eigen pedagogische visie.
- Ik werk met het VVE-programma Aap (Voor- en Vroegschoolse Educatie).
- Jaarlijks vindt er een GGD-inspectie plaats.
- Ik heb een achterwacht die binnen 4 minuten aanwezig kan zijn wanneer dat nodig is.